

Enstitüsü : **Lisansüstü Eğitim Enstitüsü**
Dalı : **Mimarlık**
Programı : **Mimari Tasarım**
Tez Danışmanı : **Doç. Dr. Esin HASGÜL**
Tez Türü ve Tarihi : **Yüksek Lisans – Mayıs 2024**

ÖZET

KIRSAL YERLEŞMELERDE DEPREM AFETİ KAPSAMINDA EFEMERAL KAVRAMI ÜZERİNDEN TASARIM REHBER İÇERİĞİ ÇÖZÜMLEMESİ

Begüm TÜM

Yerleşik hayata geçiş ile birlikte insanlar, yaşam alanlarını kırsal alanlarda oluşturmaya başlamıştır. Kırsal yerleşmeler bulunduğu alanın iklimsel ve topografik verilerini dikkate alarak kurulmaktadır. Bu alanlar zamanla insanların ihtiyaçlarına göre değişime uğramıştır. Kırsal yerleşmeler ulaşım, sağlık ve eğitim gibi imkanların yetersiz olduğu, geçim kaynağının başta tarım olmak üzere, hayvancılık, ormancılık vb. faaliyetlerle sağlandığı; nüfusun görece az olduğu, öte yandan yaşayan halkın paylaşım içinde yaşadığı, geleneklerin devam ettirildiği yerleşmelerdir. Kırsal yerleşmeler topografya, iklim, malzeme, kullanıcı profili, gereksinimler, kültür, gelenekler gibi etmenlere göre çeşitlenmektedir.

Kırsal yerleşmelerde mevcut durumlarda yaşanan eğitim, sağlık, ulaşım gibi eksiklikler dışında; doğal afetler, salgın hastalıklar gibi olağanüstü durumlarda farklı ihtiyaçlar ve yetersizlik durumları ortaya çıkmaktadır. Yaşantının ve yerleşmelerin hasar almasına en yüksek düzeyde neden olan faktörler ise yangın, sel, heyelan ve deprem gibi doğal afetlerdir. Doğal afetlerin gerçekleşmesi sonucunda yerleşmelerde önemli düzeyde can ve mal kaybı yaşanmaktadır. Deprem nedeniyle ortaya çıkacak hasar, kayıp ve ihtiyaçları en aza indirmenin yöntemi ise deprem öncesi dönemde, deprem sırasında (kısa ve orta vadede) ve deprem sonrasında (uzun vadede) yapılacak uygulamalar için ön hazırlıklar yapıp önlem almaktır. Deprem döneminde ihtiyacı gidermeye yönelik yapılan yapısal oluşumlarda yerleşmeye özgü kırsal mimari kimlik

ve yaşantıya yönelik süreklilik amaçlanarak kırsal yerleşmelerin karakteristik özelliklerinin gelecek nesillere aktarılması dşnlmelidir.

Bu kapsamda mevcutta bulunan ve dönemsel olarak meydana gelen ihtiyaçların karşılanması için efemeral mimarlık prensibi ile uygulamalar yapılabilmektedir. Efemeral mimarlık prensibinde, doğaya ve çevreye uyum, ekonomik olma, hızlı ve kolay inşa, bulunduğu alana zarar vermeme gibi temel ilkeleri benimsendiği için; kırsal mimari yapının zarar görmeden dönemsel ihtiyaçların karşılması aşamasında bu prensip önemli bir açılım sunabilmektedir. Bu açılımların kırsal yerleşmelerde farklı ölçeklerdeki karşılıklarının aranması; kırsal yerleşme, deprem ve efemeral çözümler bütünü ile zgn bir içerik ortaya koyacaktır.

Bu tez çalışması kapsamında, kırsal yerleşmelerde mevcut dönemde ve deprem afetinin yaşanması sonucu kısa, orta ve uzun vadede ortaya çıkan ihtiyaçların, sorunların ve yetersizliklerin tespit edilip; bu yetersizliklerin efemeral mimarlık prensibi kapsamında ele alınması ve ilgili adaptif çözüm önerilerinin yapılması hedeflenmektedir. Çalışmanın yönteminde literatür taraması, içerik analizi, alan araştırması ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmaktadır. Analiz kriterlerinin belirlenmesi, seçilen örnek alan üzerinden ilişkili analizlerinin yapılması, bulguların değerlendirilmesi ve son aşamada öneri yaklaşımların tanımlaması söz konusudur. Tez alışması kapsamında kırsal yerleşmelerde deprem afeti kapsamında efemeral kavramı üzerinden tasarım rehber içeriği zmlemesi oluşturularak adaptif öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Alan, Deprem, Efemeral Mimarlık, Tasarım Rehberleri, Adaptif neriler.

Institute : **Institute of Graduate Studies**
Department : **Architecture**
Programme : **Architectural Design**
Supervisor : **Assoc. Prof. Esin Hasgöl**
Degree Awarded and Date : **Master of Science –May 2024**

ABSTRACT

DESIGN GUIDELINE CONTENT ANALYSIS ON THE CONCEPT OF EPHEMERAL IN THE SCOPE OF EARTHQUAKE DISASTER IN RURAL SETTLEMENTS

Begüm TÜM

With the transition to settled life, people started to create their living spaces in rural areas. Rural settlements are established by taking into account the climatic and topographical data of the area in which they are located. These areas have changed over time according to the needs of people. Rural settlements are places where facilities such as transport, health and education are inadequate, livelihood is provided by activities such as agriculture, animal husbandry, forestry, etc.; the population is relatively small, on the other hand, the inhabitants live in sharing and traditions are maintained. Rural settlements are diversified according to the factors such as topography, climate, materials, user profile, requirements, culture and, traditions.

In addition to the deficiencies such as education, health and transport in rural settlements, different needs and inadequacy situations arise in extraordinary situations such as natural disasters, epidemics. The factors that cause damage to life and settlements at the highest level are natural disasters such as fire, flood, landslide and earthquake. As a result of the occurrence of natural disasters, significant loss of life and property is experienced in settlements. The method of minimizing the damage, loss and needs arising from earthquakes is to make preliminary preparations and take precautions for the applications to be made in the pre-earthquake period, during the earthquake (short and medium term) and after the earthquake (long term). It should be

considered to transfer the characteristic features of rural settlements to future generations by aiming for the continuity of the rural architectural identity and life specific to the settlement in the structural formations made to meet the needs during the earthquake period.

In this context, applications can be made with the principle of ephemeral architecture in order to meet the existing and periodically occurring needs. Since the principle of ephemeral architecture adopts basic principles such as adaptation to nature and the environment, being economical, fast and easy construction, and not damaging the area where it is located; this principle can offer an important expansion in the process of meeting periodic needs without damaging the rural architectural structure. The search for the equivalents of these expansions at different scales in rural settlements will reveal a unique content with the whole of rural settlement, earthquake and ephemeral solutions.

Within the scope of this thesis study, it is aimed to identify the needs, problems and inadequacies that arise in rural settlements in the current period and in the short, medium and long term as a result of the earthquake disaster; to address these inadequacies within the scope of the principle of ephemeral architecture and to make relevant adaptive solution proposals. Literature review, content analysis, field research and, descriptive analysis methods are used in the methodology of the study. Determination of the analysis criteria, conducting related analyses on the selected sample area, evaluation of the findings and definition of recommended approaches in the last stage are in question. Within the scope of the thesis study, adaptive suggestions are proposed by creating design guideline content through the concept of ephemeral within the scope of earthquake disaster in rural settlements.

Keywords: Rural Area, Earthquake, Ephemeral Architecture, Design Guidelines, Adaptive Suggestions.